

Sygn. akt VIII U 1348/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2022 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 24 sierpnia 2021 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1348/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 24 sierpnia 2021r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie art.84 ust.8 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2021r., poz.423 ze zm.) odmówił ubezpieczonej E. P. odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń za okres od września 2013r. do sierpnia 2014r. oraz od marca 2015r. do lutego 2016r. określonych w decyzjach z: 5 stycznia 2015r. i 18 marca 2016r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że sytuacja materialno – bytowa nie ma charakteru trwałego, może poprawić się w związku z tym, że ubezpieczona pozostaje na rynku pracy, pracuje zawodowo. Zatem nie zostały spełnione przesłanki do odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

W odwołaniu od decyzji E. P. domagała się jej zmiany przez odstąpienie od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń za okres od września 2013r. do sierpnia 2014r. oraz od marca 2015r. do lutego 2016r. oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu ubezpieczona podniosła, że jej sytuacja rodzinna i majątkowa uzasadnia odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Podniosła, że mieszka z mężem, który jest osobą niepełnosprawną oraz z dziećmi w wynajętym mieszkaniu. Podała, że stan zdrowia męża uległ pogorszeniu w połowie 2021r., zaś sama ubezpieczona pracuje na podstawie umowy zlecenia na czas określony. Brak jest zatem stabilizacji finansowej. Nie ma żadnego majątku, a jedynie zobowiązania, które w sytuacji utraty pracy doprowadzą jej rodzinę do utraty płynności finansowej. W tych okolicznościach dodatkowe zobowiązanie względem organu rentowego doprowadziłoby do pozbawienia niezbędnych środków utrzymania rodziny.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

decyzją z 5 stycznia 2015r. organ rentowy zobowiązał ubezpieczoną E. P. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z tytułu renty rodzinnej za okres od 1 września 2013r. do 31 sierpnia 2014r. w kwocie 14289,36 zł i odsetek za okres od 17 września 2013r. do 5 stycznia 2015r.

Decyzją z 18 marca 2016r. organ rentowy zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 marca 2015r. do 29 lutego 2016r. w wysokości 14618,76 zł i odsetek za okres od 17 marca 2015r. do 18 marca 2016r. w wysokości 612,69 zł.

Decyzje te uległy uprawomocnieniu, bowiem ubezpieczona ich nie skarżyła.

Ubezpieczona E. P. (ur.(...)) uczęszczała do technikum o kierunku ochrony środowiska, lecz nie ukończyła tej szkoły, gdy nie składała matury i nie uzyskała zawodu. Następnie uczęszczała do Studium Policealnego o kierunku elektroradiologia, której również nie ukończyła, bowiem nie zdała stosownego egzaminu. Następnie ubezpieczona urodziła dwójkę dzieci i przez 7 lat opiekowała się dziećmi i wówczas nie pracowała. Pierwszą pracę podjęła w 2021r. Pracuje jako konsultant na telelinii i do jej zadań należy umówienie klienta z przedstawicielem ubezpieczeniowym. Do 2021r. miała zawartą umowę zlecenia, a od stycznia 2022r. pracuje na podstawie umowy o pracę zawartej na 3 lata, w wymiarze 7/8 etatu uzyskując w przeliczeniu na etat minimalne wynagrodzenie. Ubezpieczona z własnej inicjatywy pracuje na część etatu, bowiem musi się zajmować dziećmi.

Mąż ubezpieczonej B. P. pracuje w Agencji Pracy (...) i wykonuje pracę w A. również uzyskując minimalne wynagrodzenie. Umowy z nim są odnawiane co miesiąc. W A. mąż ubezpieczonej zajmuje się wykładaniem towaru.

Ubezpieczona mieszka z mężem i dziećmi w wynajętym mieszkaniu, za który płaci czynsz w wysokości 1900 zł miesięcznie. Spłaca kredyt zaciągnięty na kwotę 40 000 zł (kredyt konsolidacyjny), którego miesięczna spłata wynosi 650 zł. Wobec organu rentowego odwołująca, poza kosztami egzekucyjnymi, nie dokonała żadnej spłaty. Poza kredytem bankowym ubezpieczona spłaca po 800 zł miesięcznie z tytułu pożyczki chwilówki, którą mąż ubezpieczonej wziął w wysokości 3000 zł. Oprócz tego rodzina ponosi normalne koszty utrzymania, tj. wyżywienia, opłat za telefon, Internet itd.

Mąż ubezpieczonej ma niedosłuch i z tego tytułu orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności. Leczy się na nadciśnienie, choroby tarczycy i miesięczne leki kosztują 100 zł. Mąż ubezpieczonej przebywał na zwolnieniu lekarskim w związku z operacją tarczycy i było to w miesiącu kwietniu 2021r. Od września 2021r. mąż podjął zatrudnienie i od tego czasu pracuje nieprzerwanie. Ubezpieczona nie leczy się na nic, również dzieci jej nie chorują.

/ dowód z: akt ZUS, zeznań świadka T. W., zeznań ubezpieczonej /

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie ubezpieczonej E. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy istnieją podstawy do odstąpienia od żądania zwrotu od ubezpieczonej nienależnie pobranych świadczeń stwierdzonych prawomocnymi decyzjami z 5 stycznia 2015r. i z 18 marca 2016r.

Możliwość odstąpienia od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń przewiduje art.138 ust.6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2021r., poz.291 ze zm.), który ma zastosowanie w sprawie. Analogiczne uregulowanie zawiera także art.84 ust.8 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2021r., poz.423 ze zm.).

Zgodnie z art.138 ust.6 ustawy emerytalnej organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art.140 ust.4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Przepis ten ma charakter wyjątkowy i stąd nie powinien być interpretowany rozszerzająco. Zawarte w nim pojęcie „ szczególnie uzasadnionych okoliczności ” oznacza, że sytuacja osoby zobowiązanej do zwrotu musi być wyjątkowo trudna, czyli taka, kiedy przede wszystkim ze względu na stan zdrowia, brak pracy, tragiczne zdarzenia losowe, osoba zobowiązana znalazła się w takiej sytuacji, że zwrot nienależnego świadczenia praktycznie uniemożliwi jej egzystencję. Wśród takich okoliczności judykatura wymienia ciężką chorobę powodującą niezdolność do pracy osoby zobowiązanej, członka jej rodziny lub innej osoby pozostającej na utrzymaniu, wiek osoby zobowiązanej, zdarzenia losowe (kradzież wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe) powodujące szczególne trudności w sytuacji osoby zobowiązanej.

Tymczasem jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego żadna z takich sytuacji nie zachodzi w przypadku ubezpieczonej. Jest ona osobą zdrową, młodą, również członkowie rodziny nie chorują przewlekłe na żadną ciężką chorobę. Zarówno ubezpieczona jak i jej mąż są zdolni do pracy, zresztą oboje pracę taką wykonują. Okoliczność, że ubezpieczona nie posiada majątku nie jest niczym wyjątkowym i niespotykanym w sytuacji, gdy jest ona osobą młodą, na dorobku, i gdy pierwszą swoją pracę zawodową rozpoczęła dopiero w 2021r. Nie mniej jednak ubezpieczona ma przed sobą całe życie zawodowe i nie ma przeszkód ku temu, żeby zobowiązania wobec organu rentowego regulowała chociażby w formie spłaty ratalnej. Także to, że ubezpieczona ma inne zaciągnięte zobowiązania wobec podmiotów prywatnych (kredyty) nie stanowi okoliczności przemawiającej za odstąpieniem od zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Słusznie zauważył organ rentowy, że za umorzeniem należności publicznoprawnych nie może przemawiać preferowanie wykonywania zobowiązań cywilnoprawnych, nawet jeżeli niewykonanie tych zobowiązań wiązałyby się z daleko idącymi konsekwencjami dla zobowiązanego. Aprobowanie takiej sytuacji byłoby bowiem nieuprawnionym uprzywilejowaniem podmiotów prawa cywilnego kosztem Skarbu Państwa, czyli kosztem ogółu obywateli.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd stwierdził, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu i stąd z mocy art. 477^{14§1} k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka